

Izhaja enkrat
na mesec.

== JUGOSLOVANSKI ==

Izhaja enkrat
na mesec.

OBRITNIK

Cena:
za vse leto 25.— D.
za pol leta 12.50 D.
Posamezna številka
stane 2 D.
Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo in upravništvo:
Ljubljana,
Komenskega ul. 12.

Cena inseratom:

Pr enkratni obavi
1/2 strani 240.— Din.
1/3 strani 120.— Din.
1/4 strani 60.— Din.
1/6 strani 40.— Din.
1/12 strani 20.— Din.

GLASILO „JUGOSL. TRGOVSKE - OBRITNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Vabilo

na

redni občni zbor

Jugoslovanske obrtne zveze

ki se vrši v nedeljo, dne 16. decembra 1928. ob 10. uri dopoldne v dvorani Rokodelskega doma v Ljubljani, Komenskega ul. 12

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo predsednika.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročilo tajnika, blagajnika in revizorjev.
4. Proračun za leto 1929.
5. Volitev novega odbora.
6. Slučajnosti.

ODBOR.

Aktuelni obrtniški program.

Malo so se ozirale dosedaj razne vlade na obrtniške potrebe in zato ni skoraj polja in panoge v narodnem gospodarstvu, kjer ne bi bili obrtniški interesi premalo ali pa sploh nič zaščiteni. Vsled tega nevaževanja obrtniških potreb so seveda tudi obrtniške zahteve zelo široke in obsežne. Ni pa mogoče misliti, da bi mogli obrtniki že takoj uveljaviti vse svoje zahteve, temveč se morajo zadovoljiti s tem, da dosežejo za prvi čas vsaj glavne stvari. Zato bomo na tem mestu govorili le o aktualnih obrtniških zahtevah, o takšnih, ki so nad vse nujne in katere bi bilo mogoče že v kratkem času tudi izvesti. Dolžnost obrtnikov pa je, da ta aktualni program sproti spopolnjujejo, da bi tako polagoma dobili popolen program slovenskih obrtnikov in da bi se pričelo sistematično in dosledno delo za izvršitev tega programa.

Od vseh stvari je danes gotovo najvažnejše delo za čim prejšnjo otvoritev obrtno-pospeševalnega urada. Ta urad ne bo samo največje važnosti za strokovno naobrazbo vseh obrtnikov, temveč bo tudi v največji meri pripomogel, da dobimo v resnici dober naraščaj. Naobrazba je prvi pogoj za napredek obrta, ker more uspevati v sedanjem težkem boju za obstanek le tisti obrtnik, ki pozna vse moderne pridobitve iz svojega obrta. Obrtnik mora biti kos vsaki konkurenci in potem bo imel vedno dosti dela in njegov obstoj bo zasiguran. Baš obrtno-pospeševalni urad pa bo največ pripomogel k strokovni naobrazbi obrtnikov in obenem tudi skrbel za prodajo obrtniških izdelkov.

Pa še iz drugega vzroka omenjamo na prvem mestu obrtno-pospeševalni urad, ker so že predpriprave za ta urad tako zelo napredovale, da smemo z njegovim skorajšnjim delovanjem že računati. Pripravljeni so že prostori za ta urad in sicer v palači Zbornice za TOL. Pa tudi drugače je že nekaj poskrbljeno za novi urad in sicer po zaslugi oblastnega odbora, ki je vstavil v oblastni proračun tudi primerne vsote. Pri tej priliki pa moramo pohvalno omeniti tudi delo podpredsednika Zbornice za TOL. Ivana Ogrina, ki se nad vse trudi, da bo obrtno-pospeševalni urad čim preje pričel z delom. Tudi obstoji opravičeno upanje, da bo mogoče doseči lepo sodelovanje z državnim obrtno-pospeševalnim uradom.

Druga važna stvar je vprašanje socialnega zavarovanja obrtnikov. Dočim je država z največjo pripravljenostjo priskočila na pomoč delavcem, se ni nihče vprašal, kaj bo z obrtniki, ki so sicer po novem zakonu o zavarovanju delavcev dobili mnogo dolžnosti, pa prav nobenih pravic. In vendar je dosti obrtnikov, ki niso prav nič na boljšem od svojih delavcev. Zveza hrvatskih obrtnikov je na svojem zborovanju dne 18. t. m. posvečila temu vprašanju veliko

pozornost in treba je, da tudi slovenski obrtniki skrbijo, da bodo tudi obrtniki deležni zavarovanja. Najbolje bi bilo, da bi se to določilo z novim obrtniškim zakonom, približno tako, kakor je v Romuniji.

Posebno pažnjo pa je treba posvetiti obrtniškem naraščaju. Sedanje obrtno-nadaljevalne šole je treba izpopolniti in nujno potrebno je, da tudi država priskoči na pomoč. Razveseljivo je, da se je pričel za obrtni naraščaj zanimati tudi oblastni odbor.

Od prav posebne važnosti pa je kreditno vprašanje. Obrtniku je treba zasigurati cen kredit. Potrebno je, da prične državna Obrtna banka čim preje delovati tudi v Sloveniji. Ustanoviti pa bo treba tudi posebne obrtniške kreditne zadruge, ki naj jih podpira Obrtna banka.

To bi bile glavne zahteve obrtnikov za najbližji čas in vse te zahteve je mogoče rešiti, če bodo obrtniki zavedni in če bodo skrbeli za svojo organizacijo. Brez organizacije pa ni nič in zato vsi v obrtniške organizacije in na delo za napredek »Jugoslovanskega Obrtnika«!

J. O.:

Naš obrtno-trgovski naraščaj.

V vseh panogah gospodarstva je eno najvažnejših vprašanj, kak bo naraščaj, bodoči nosilec gospodarstva. Zato je skrb za naraščaj ena največjih nalog zavednega obrtnika in zato je treba, da temu vprašanju posvetimo tudi mi svojo pažnjo. Kak je naš obrtno-trgovski naraščaj in kaj je storjeno v njegovem propeh?

Predvsem moramo konstatirati, da vladajo pri nas glede obrtno-trgovskega naraščaja žalostne razmere in je misel na bodočnost prav malo razveseljiva.

Tako nimamo nobenega enotnega in sistematičnega načrta ali pregleda, ka-

tera obrt potrebuje novega naraščaja in kje je tega že preveč. Ker pa nimamo nobenega pregleda o prostih mestih, tudi ni nobene prave ekonomije pri zaposlitvi naraščaja.

Druga napaka je, da se tudi dovolj ne premisli in prevdari, za katero obrt ima fant, ko si izbira svoj bodoči poklic, največ veselja. Vse je odvisno zgolj od slučaja in dostikrat odločuje že to, kakšno obrt izvaja najbližji mojster. Tudi učni pogoji igrajo veliko vlogo in dostikrat mora fant izbrati gotov poklic samo zato, ker je bilo staršem treba plačati manj učnine. In tega ni mogoče staršem niti šteti v zlo, ker je danes, v času splošne gospodarske krize v resnici težko izbrati sinu pravi poklic.

Znano je, da prihaja največji dotok v mesta in industrijske kraje iz dežele. Tudi že dokaj trden kmet ve, da mora dati, če ima več sinov, enega v mesto, da se izuči kake obrti, ker drugače bo ostal vse življenje le bajtar ali skromni kmetijski delavec.

Je pač tako v naši domovini, da imamo le manjše kmetije, ki jih ni mogoče več deliti. Dobo združnega kmetijskega gospodarstva, kakor so jo poznali naši predniki, pa smo že davno zapustili. Naravno je, da kmetijski oče ne more dosti premišljevati, kam bo dal svojega sina izučiti v obrti, temveč ga da v šolo k mojstru, ki mu je najbližji in kjer je prosto mesto.

Drugi večji dotok v obrtno-trgovski poklic pa je iz delavskih krogov. Ti pa morejo še manj izbirati, kam bodo dali sina izučiti in zato se morajo ti izbirati poklice, kakor pač nanese prilika. Ker je pritisk roditeljev na mojstre velik, vzame ta dostikrat več vajencev, kakor jih potrebuje. Tako nastane nadprodukcija vajencev in ko postanejo ti pomočniki ne morejo dobiti kruha. Tako se dostikrat zgodi, da morajo ti ljudje prijeti za vsako delo ali pa postanejo delomržneži.

Ako pogledamo med sezonske obrti, n. pr. stavbno, opekarne i. dr., vidimo, da je tam zelo veliko takih, ki so izučeni v rokodelstvu, ki pa žal ne dobe v svoji obrti zaposlenosti. Velika krivda leži tu na obrtnih mojstrih samih, ki zaposlujejo mesto pomočnikov, skoro same učence. Obrtni red sicer določa, da se morajo ravnati mojstri natančno po posamezni zadrugi določenem razmerju ali ključu, ki določa na koliko pomočnikov sme priti en ali več vajencev. Žal pa se oblast za tako važno stvar le malo ali nič ne briga in se kljub ovadbam proti tem mojstrom, ki vedoma kršijo predpise, nič ne stori. — Ta kvarna stvar je ponekod zavzela že tak obseg,

da v marsikaterem kraju mojster, ki ima zaposlene pomočnike (kakor zahtevajo to predpisi), ne more konkurirati onemu, ki dela s samimi vajenci. Kadar zavladajo take razmere, mora pričeti obrt pešati, ker se ne more pravilno razvijati. Učenec, ki se šele uči, vendar ne more izdelovati tako dobrih izdelkov, kakor preizkušen pomočnik. Navadno pa je tudi tako, da mora iz takih delavnic, kjer so učenci takorekoč prepuščeni sami sebi, priti le slab obrtni naraščaj. Zato bo treba v tej stvari nekaj storiti v obrambo obrti.

Druga važna stvar, ki tudi ovira zadostno strokovno izučbo vajencev je, da se posveča premalo pozornosti pri učenju od strani mojstrov ali onega pomočnika, kateremu je dotični vajenec dodeljen. Robantanje, preklinjevanje, čestokrat tudi batine, ki jih dobi vajenec, to gotovo ne pospešuje dobre izučbe. Želeti bi bilo, da bi se počele upejljavati takozvane vzorne delavnice, kjer bi učenec pod nadzorstvom mojstra samega in dobrih pomočnikov dobival strokovni pouk. Organiziranje vzornih delavnic in dajanje nasvetov pri volitvi poklica vajencev, spada vsekakor v delokrog obrtnega pospeševanja, zakar opozarjamo že sedaj na novi urad, ki se snuje pri Zbornici T. O. I.

Zelo važna stran našega obrtno-trgovskega naraščaja je tudi teoretičen pouk vajencev, ki se mora vršiti paralelno s strokovnim poukom. Naše obrtno-trgovske in nadaljevalne šole zares ne zadostujejo, osobito mislim tu na obrtno nadaljevalne šole. Na trgovskih ali takozvanih gremijalnih šolah je nekoliko boljše, ker skrbe za kritje v precejšnji meri posamezni trgovski gremiji.

Naše obrtno nadaljevalne šole so podobne mladi siroti, ki jo preživljajo občani, da gre kar po hišnih številkah. Gre tu v glavnem za to, kdo bo skrbel za materijelne potrebe teh šol. Država, ki bi morala kot glavni faktor skrbeti za te šole, enostavno v zadnjih letih nič ne da. Ob prenosu nekaterih državnih agend na oblasti je bilo pri nas v Sloveniji sklenjeno, da pridejo te šole pod kompetenco oblasti, a trgovsko ministvo še ni rešilo tozadevnih formalnosti. Kljub temu oblasti, tako ljubljanska kakor mariborska podpirajo te šole. Ni pa tu nikjer pravega činitelja, na katerega naj se naslone te šole, ampak žive vsaka zase od podpor. Kadar pa ni več sredstev, pa se enostavno pouk na šoli preneha. V celi Sloveniji imamo sedaj okrog 70 teh šol in to za nad 12.000 obrtnih učencev.

Marsikak razvit obrtni center še danes nima te šole, ker je pač neobligatna za-

deva občine. Če omenimo med znanimi občinami, n. pr. samo Vrhniko, ki slovi kot zelo napreden industrijski kraj in kljub temu nima te šole, mislim, da je dovolj povedano. Da bi se zadostilo vsem potrebam teh šol, bi se morale vsaj podvojiti. Letne potrebščine teh šol bi bile, če bi dale občine prostor, kurjavo in razsvetljavo približno okoli 2 milijona dinarjev.

S tem zneskom bi bile vsaj za silo preskrbljene te šole in mogle bi delovati v našo velikansko korist. Vzgoja obrtnega naraščaja ni stvar ali korist samo njega samega. — V šolah se vzgaja naraščaj tudi za veleindustrijo, promet itd. Od dobro vzgojenega obrtništva in trgovstva ima korist vse narodno gospodarstvo.

Prepustitev vzgoje obrtno-trgovskega naraščaja samemu sebi je velika napaka, ker prijeto je treba od spodaj. Kakor že povedano, bi imel to misijo vršiti Obrtno pospeševalni urad, ki se ravnokar snuje. Dolžnost oblasti in večjih mest je, da krepko podprejo snujoči se Obrtno pospeševalni urad.

Obrtniki, delajte za naš list!

V današnji dobi, ko odločujejo v javnem življenju samo velike stranke, je že tako, da so upoštevani samo stanovni, ki so organizirani. Naj je kateri stan še tako potreben, naj so njegove zasluge za splošnost še tako velike, vendar ne bo imel nobene besede, če ne bo z močno organizacijo prisilil stranke, da njegove zahteve upoštevajo. Večina vseh stanov je to tudi spoznala in zato imamo velikanske organizacije delavcev, krepke in pomembne organizacije kmetov in drugod po svetu tudi močne organizacije obrtnikov.

Pri nas pa žal še nismo tako daleč in obrtniška organizacija je komaj šele v začetku. Ni še niti enotnosti med obrtniki niti ni dovolj zanimanja za lastno organizacijo. Treba bo še storiti mnogo dela, predno bo tudi slovenska obrtniška organizacija tako močna, da bo imela tudi v javnem življenju pomembno besedo.

Če pa hočemo imeti močno obrtniško organizacijo, potem moramo skrbeti tudi za glasilo te organizacije. Zakaj duša vsake organizacije je list. V listu so objavljene vse zahteve obrtnika in list je ono sredstvo, s katerim propagira organizacija svoj program v javnosti. List pa je tudi najmočnejši organizator obrtniške solidarnosti, zakaj okoli lista se zbirajo vsi, ki se hočejo boriti za napredek obrtnika. Brez lista ni obrtni-

ške organizacije in zato je delo za obrtniški list tudi najboljše delo za organizacijo.

»Jugoslovanski Obrtnik« se te svoje velike naloge tudi dobro zaveda in zato bo skušal čim najbolj utrditi obrtniško misel in čim odločnejše zagovarjati obrtniške interese. Njegov trud pa bo uspešen le, če ga bodo obrtniki tudi podpirali in če bodo tudi s svoje strani storili vse, da bo list vedno boljši, vedno zanimivejši in vedno bolj v prosep obrtniške organizacije. Zato delajte za obrtniški list, zato delajte za »Jugoslovanskega Obrtnika«.

Predvsem pa je dolžnost vseh zavednih obrtnikov, da so na list naročeni. Čim več ima list naročnikov, tem večja je njegova veljava, tem bolj uplivna njegova beseda.

Ne sme se pa zaveden obrtnik zadovoljiti s tem, da je na list naročen, temveč mora tudi listu pridobivati novih naročnikov. **Zahtevajte po vseh lokalih, kamor zahajate, »Jugoslovanskega Obrtnika«** in tako boste dosegli, da bodo tudi pripadniki drugih stanov spoznali pravične zahteve obrtnikov.

Ne pozabite pa tudi pridobiti listu čim več **insetatov**. Predvsem oglašujte sami v listu, a zahtevajte tudi od onih, pri katerih kupujete svoje potrebščine, da inserirajo v »Jugoslovanskem Obrtniku«. Insetati so močan vir dohodkov. Čim več pa ima dohodkov list, tem boljši je tudi.

Važno pa je tudi, da obrtniki **do-pisujejo v list** in da sami povedo, kje jih čevelj najbolj žuli. Če imate vzrok za pritožbo, če se vam godi krivica, sporočite to svojemu glasilu in stvar bo prišla tako v javnost. Seveda se sme poročati samo to, kar je mogoče s pričami dokazati, ker obrtniška stvar je tako pravična, da ji ni potrebna pomoč z neresnicami. Čista je obrtniška misel in čista naj tudi ostane.

Če pa vidite kje kako napako, tudi to sporočite listu in pomagajte mu tudi z dobro preišljenimi nasveti. Dober nasvet je dostikrat najboljša pomoč.

Z vsemi sredstvi morajo obrtniki podpirati svoj list, da bo tudi list mogel z mirno in uplivno besedo podpirati obrtniške težnje. Vsi za enega, eden za vse!

Kdor je zaveden obrtnik, kdor hoče, da napreduje obrtniška misel, kdor hoče, da pride tudi slovenski obrtnik naprej, ta bo delal za obrtniški list, a bo naročnik in podpiratelj »Jugoslovanskega Obrtnika«!

Hrvaški obrtniki se organizirajo.

Kakor v Sloveniji, tako se opaža tudi na Hrvaškem, da je še vedno mnogo, mnogo preveč obrtnikov, ki se ne zavedajo svoje stanovske dolžnosti. Še vedno je polno obrtnikov, ki nočejo vedeti, da je sila vsakega stana le v njegovi organizaciji in da bo mogel priti obrtnik do vseh svojih pravic le, če bo krepko organiziran. Na Hrvaškem je glede obrtniške organizacije bilo do zadnjega časa še mnogo slabše ko v Sloveniji. V zadnjem času pa je tudi na Hrvaškem opaziti znatno izboljšanje. Hrvaški obrtnik se je pričel organizirati in ker so zgrabili za delo energični in sposobni ljudje, ni dvoma, da bo organizacija hrvaških obrtnikov še lepo napredovala.

To potrjuje tudi v zagrebških listih objavljena izjava predsednika Zveze hrvaških obrtnikov g. **Milana Ranuvščaka**. V svoji izjavi pravi, da stalno raste število članstva v Zvezi, da pa bo še treba izvršiti mnogo dela. Od 4000 zagrebških obrtnikov jih ni organiziranih niti polovica, a v drugih mestih tudi ni dosti boljše. Da bi se to stanje izboljšalo, je pričela Zveza obrtnikov z uspešno propagando za dvig stanovske zavesti.

Predvsem skuša to doseči s kulturnim in naobraževalnim delom po obrtniških društvih. V Zagrebu bo priredila Zveza celo vrsto sestankov, na katerih se bodo obravnavala obrtniška vprašanja. Svoje predavatelje bo poslala Zveza tudi na deželo.

Po zimi bo zlasti marljivo delo Zveze. Priredila bo tečaje iz knjigovodstva in zakonodajstva, da bo mogel obrtnik tem uspešnejše skrbeti za svoje blagostanje.

Osnovan je nadalje poseben literarni odbor, ki bo skrbel za čim večji razvoj »Obrtniškega vestnika«. Ustanovljen je tudi poseben odsek za pomoč v slučaju smrti. Vsak obrtnik da ob vsakem smrtnem slučaju za člana 5 dinarjev in ker je članov več tisoč, bo tudi pomoč odseka znatna.

Tudi se je pričela široko zasnovana akcija za zgraditev Obrtniškega doma. V tem domu bi bila tudi stanvoanja za obrtniške vajence z dežele, ki se uče v Zagrebu. Mladina bi tako bila obvarovana pred izprijenostjo, ki zlasti v večjih mestih vedno bolj preti obrtniškim vajencem.

Veliko pažnjo posveča tudi Zveza preskrbi cenih kreditov obrtnikom. Obrtna banka pomeni za obrtnike ve-

liko pridobitev, samo jo niso hrvaški obrtniki, žal, dovolj izkoristili. Podpisali so samo okoli 30.000 delnic, to je okoli 12—13%, dočim so jih v Srbiji mnogo več, vsled česar gre tudi več denarja v Srbijo.

Ustanovile pa se bodo tudi posebne obrtniške kreditne zadruge, ki jih bo podpirala obrtna banka.

Novo življenje je zavlada v vrstah hrvaških obrtnikov in samo želeti je, da bi bilo enako tudi v vrstah slovenskega obrtništva. Potrebno je to že v skrajni meri.

Novi statuti Osrednjega urada za zavarovanje delavcev.

Centralna uprava Osrednjega urada za zavarovanje delavcev je izdelala nov statut, po katerem je tudi bolniško zavarovanje nekoliko izpremenjeno. Razširjeno je ozemlje posameznih uradov in priznana jim je tudi večja samostojnost. Novi statut pomeni kompromis med centralističnim in avtonomističnim naziranjem. Kakor je znano, sta Zagreb in Beograd dosledno zastopala centralistično ureditev OUZD. Slovenija, Dalmacija in Bosna pa so bile za avtonomistično ureditev zavoda. Ko je bil dr. Gosar minister za socialno politiko, je hotel izvesti reorganizacijo urada v smislu slovenskih zahtev. Sedaj pa se je našla nekaka kompromisna rešitev in ta je bila predložena ministru dr. Bariću. Kakor pa poročajo listi, namerava dr. Barić zopet popraviti predloženi statut v smislu Gosarjevega načrta.

Novi statut je, kot vsaki kompromisni precej polovičarski. Vendar je v splošnem boljši od prejšnjega. Ni pa se šlo stvari do dna, ker je potrebna temeljita reforma vsega socialnega zavarovanja. Sedanje delavsko zavarovanje ima že značaj splošno narodnega zavarovanja, država pa kljub temu nič ne prispeva. Vsled tega so na nekatere podjetnike naložena prevelika bremena.

Pa tudi podpore niso pravilno določene. Če je kdo 20 let zavarovan ali pa en teden, je po sedanjih določilih vseeno in oba imata iste pravice. Vsled tega dobe nekateri sorazmerno mnogo premalo, drugi pa preveč.

Zato bi bilo treba pri tej priliki zakon o zavarovanju delavcev popolnoma pregledati, da se vsi sedanji nedostatki odpravijo. A za novi statut se morajo zanimati tudi obrtniki in njih organizacije, zato nanj opozarjamo.

Ljubljanska oblast za obrtnike.

S svojim proračunom je ljubljanska oblast prav krepko dokazala, da ima srce za obrtnika in da skrbi za njegov napredek. Na sto in stotisoče je določenih za obrt in tako je z dejanjem, ne pa s ceno besedo dokazano, da je dobil obrtnik v oblastni skupščini krepko oporo.

Vsled pomanjkanja prostora navajamo le glavne postavke iz proračuna. Podpore obrtno in trgovsko nadaljevalnim šolam . . . 225.000 Din
Podpore in ustanove za učenje strokovnih šol . . . 100.000 „
Prispevek za izdajanje strokovnih knjig 35.000 „
Organizacija oddelka za pospeševanje obrti in podpore za prirejanje strokovnih tečajev 250.000 „
Prispevek za ustanovitev obrtnotrgovskega muzeja 250.000 „
Skrb za obrtni in trgovski naraščaj 50.000 „
Podpore obrtnim in strojno električnim zadrugam . . . 300.000 „
Podpore za razvoj domačega obrta 200.000 „
Podpore za razstave in gospodarske naprave . . . 120.000 „

V vsem torej za obrtne namene skoraj dva milijona dinarjev.

Poleg tega pa bodo imeli obrtniki tudi lepe dobičke od stanovanjske akcije oblastnega odbora, od melioracij ter od raznih investicij.

Zato lahko rečemo, da je proračun ljubljanske oblasti dokazal, da ima večina v ljubljanski oblasti srce za obrtnika, ker mu nekaj daje, ne pa samo obljublja, da bo dala.

Koliko so dali oblastni davki?

V svojem predsedstvenem poročilu je ob otvoritvi zasedanja oblastne skupščine v Ljubljani predsednik g. dr. Natlačen podal tudi točno sliko o donosu oblastnih davščin v času od 1. februarja do 30. septembra 1928. Po njegovem poročilu je znašal donos oblastnih davščin v navedeni dobi med drugim:

1. Od navadnega vina Din 4,372.911 41 par (celoletni proračun: 6,000.000 dinarjev).
2. Od finega vina Din 44.825.84 (celoletni proračun: Din 150.000.—).
3. Od vina Din 2,036.179.50 (celoletni proračun: Din 3,900.000.—).
4. Od navadnega žganja 2,048.411 dinarjev 99 par (celoletni proračun: Din 827.758.—).

5. Od špirta (alkohola) 7,742.797 dinarjev 19 par (celoletni proračun: Din 2,791.130.—).

6. Od premoga Din 737.685.68 (celoletni proračun: Din 2,000.000.—).

7. Od motornih vozil Din 367.241.50 (celoletni proračun: Din 1,000.000.—).

8. Od nočnega obiska gostiln Din 125.687.75 (celoletni proračun: 500.000 dinarjev).

9. Od doklade na posebno pridobnino Din 320.000 (celotni proračun: Din 2,000.000).

Skupaj Din 17,795.740.86 (celotni proračun: Din 19,468.888.—).

Uspeh oblastnih davščin je torej proti pričakovanju ugoden, ker je obnos že v dobi 8 mesecev skoraj dosegel celoletni proračun.

Iz davčne statistike.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je v »Prispevkih k gospodarski statistiki Slovenije«, katere je pred kratkim izdala pod uredništvom zborničnega generalnega tajnika g. dr. Windischerja, objavila vso dosegljivo davčno statistiko.

Rezultati te statistike so jako zanimivi, pa smatramo za dolžnost, da o njih poučimo tudi one, katerim ta izredno poučna knjiga ne bo prišla v roke.

Prva tabela te statistike izkazuje, da smo v Sloveniji plačali v l. 1927 **13.4%** vseh neposrednih davkov v naš državi. V Sloveniji odpade od celotnega davčnega plačila na enega prebivalca povprečno **Din 215.65** in na en km² površine povprečno **Din 14.065.93**. V tem oziru presega Slovenijo v naši državi samo še Vojvodina, kjer odpada na enega prebivalca **Din 230.74** in na en km² površine **Din 15.523.52**.

Posebno zanimiv je med nadaljnimi izkazi pregled davčnih predpisov v letu 1927. Ako te predpise primerjamo s predpisi za leto 1926, vidimo, da nekatere davčne vrste ne kažejo bistvenih razlik. Med te spadajo: zemljiški davek, hišni razredni davek, občna pridobnina, tantijemni davek itd. Znatnejše razlike se kažejo pri hišnem najemnem davku, pri posebni pridobnini in pri dohodnini. **Donos hišnega najemnega davka se je povišal za okroglo 7 milijonov Din.** Povišek je naravna posledica povišanih najemnin. Pri **posebni pridobnini** se je prepis znižal za približno 3 milijone Din deloma vsled ugodnosti, priznanih za ugotavljanje odmerne podlage, deloma pa vsled neugodnejših bilanc. Največjo razliko kaže predpis **do-**

hodnine. Razlika znaša približno 19 milijonov Din. Povzročila jo je gotovo v prvi vrsti oprostitev dohodnine od izrednega državnega pribitka, deloma pa nova ureditev obdačevanja službenih prejemkov državnih in privatnih nameščencev ter telesnih delavcev. Precejšnja razlika opažamo tudi pri **davku na poslovni promet.** Dočim smo ga v l. 1926 plačali okroglo 39 milijonov, se je plačilo v l. 1927 dvignilo na okroglo 42 milijonov Din, to je približno 3 milijone Din. Na **invalidskem davku in na vojaški komorski dokladi** se je v l. 1927 predpisalo okroglo 10 milijonov Din več nego l. 1926. Vendar pa ta razlika ne prihaja toliko tehtovito v poštev, ker sta obe dajatvi akcesorij državnega davka ter delita njegovo usodo. Pretežen del tega predpisa se nanaša očitno na davke l. 1926, ker obeh dajatev pričo njunega posebnega značaja ni mogoče predpisati pred potekom davčnega leta.

Število davkoplačevalcev se je v l. 1927 povišalo pri **zemljiškem davku za 8697** in pri **hišno-razrednem davku za 1331**. Pri vseh drugih davčnih vrstah se je to število znižalo, na primer pri **dohodnini za 6568**, pri davku za zaslužek telesnih delavcev za **3454** in pri hišnem davku za **525**.

Zemljiški davek je v Sloveniji plačevalo 270.468 oseb. Na enega davkoplačevalca odpade približno **5.3 ha** zemljiškemu davku zavezanih zemljišč.

Hiš je v Sloveniji **190.223**. Od teh jih je **173.464** neodanih v najem in jih lastniki porablajo za-se. Skoro polovico hiš, to je **84.850** jih ima samo en stanovanjski del in **59.031** po dva stanovanjska prostora. V najem je v Sloveniji deloma ali v celoti oddanih **16.759** hiš. Med te so štete vse hiše v Ljubljani, ker se v Ljubljani plačuje hišni davek ne glede na to, ali so oddane v najem ali ne. V najem oddane hiše so donšale v l. 1927 **Din 72.777.083**— najemnine z všteto najemno vrednostjo stanovanj, katere so porabljali hišni posestniki sami. Od celotne najemnine, odnosno najemne vrednosti odpade skoro polovico, to je **32 milijonov Din na hiše v Ljubljani.**

Občno pridobnino, to je davek od samostojnih podjetij in opravil je plačevalo začetkom leta 1927 39.963 oseb. Od teh je bilo 35.013 uvrščenih v zadnji, to je v četrti pridobninski razred, v katerem osnovni davek ne presega Din 60. Dohodnino je v letu 1926 plačevalo 30.200 oseb, v letu 1927 pa le 23.763.

Po višini dohodkov se davkoplačevalci razdele tako-le:

Dohodkov do 10.000 Din je imelo leta 1926: 20.593 in leta 1927: 14.293 oseb; do 25.000 Din je imelo leta 1926: 7421 in leta 1927: 6667 oseb; do 50.000 Din je imelo leta 1926: 2152 in leta 1927: 1988 oseb; do 75.000 Din je imelo leta 1926: 549 in leta 1927: 455 oseb; do 100.000 Din je imelo leta 1926: 217 in l. 1927: 148 oseb; do 150.000 Din je imelo leta 1926: 147 in leta 1927: 101 oseba; do 200.000 Din je imelo leta 1926: 46 in leta 1927: 35 oseb; do 250.000 Din je imelo leta 1926: 24 in leta 1927: 28 oseb; preko 250.000 Din je imelo leta 1926: 50 in leta 1927: 48 oseb.

Na taksah se je pobralo v l. 1927 v Sloveniji 41 milj. Din, l. 1926 pa 48 milj. Din. Razlika po 7 Din zadeva v prvi vrsti pravne pristojbine, med katero je šteti v prvi vrsti pristojbine od prenosa nepremičnin in dedne pristojbine. Zanimivo je, da se je donos taks na vstopnice povečal za približno 900.000 Din, dočim se je donos **točilnih taks znižal** za približno **500.000 Din**. V tem znižanju se brez dvoma kaže strožja praksa pri podeljevanju točilnih pravic, odnosno stroga praksa glede trgovski točilcev, od katerih je vsled znanega stališča upravnih oblastev večje število točenj pijač odpovedala. Znatnejšo razliko kaže še donos neposrednih pristojbin, katero vplačujejo družbe, n. pr. 1% od dividend in tantijem. Ta donos se je povečal za 1,5 milj. Din.

Izkupiček za taksni material je v letu 1926 znašal 60 milijonov Din, v letu 1927 pa 62/9 milj. Din. Povišek gre v celoti na račun pivskih mark, ki so dale v letu 1927 2,8 milj. Din.

Zanimivi so nadalje podatki glede državnih **trošarin**. Donos trošarine se je v letu 1927, ko je znašal 28,3 milj. Din, **znižal** napram donosu leta 1926 za **3,8 milj. Din**. Deloma gre ta razlika na račun izpremenjenega zakona. Opustila se je namreč v l. 1927 trošarina na električne žarnice in na karbid. Donos te trošarine je znašal v letu 1926 na žarnice **1,4 milj. Din** in na karbid **1,7 milj. Din**. Znatni izpad kaže tudi **trošarina na pivo**. Dočim je v letu 1926 znašala še **7,2 milj. Din**, je v letu 1927 padla za več nego za polovico, to je na **3,4 milj. Din**. Deloma oblastne davščine na pivo, deloma konkurenca dalmatinskega vina je znižala konsum piva, odpadla pa je poleg tega pivovarna v Laškem. Brez dvoma je vplivala v prehodni dobi na donos tudi preureditev trošarine, ki se je pretvorila iz produkcijske davščine v prometu.

Padel je nadalje tudi nosom **državne trošarine za navadno vino**, in sicer

od 11,8 na 10,3 milj. Din, to je za približno 1,5 milj. Din, kar vstreza manjšemu obdačenju 4,285.711 litrov.

Porast izkazuje pri trošarinah edino donos **trošarine na špirit**, ki se je v letu 1927 dvignil od 6,9 na 10,5 milj. Din. Povišek donosa je v zvezi z ustanovitvijo tovarne špirta v Šiški, deloma se je pa radi draginje vina in piva dvignil konsum špirta. Ustanovitev domače tovarne je na povešek vplivala, ker je tovarna plačevala trošarino pri nas, dočim so jo tuje tovarne plačevale na kraju svojega obratovališča.

Končno je zanimiva tudi **statistika gostilničarjev in trgovskih točilcev** po posameznih okrajih. Gostilničarjev je v ljubljanski oblasti 2939 in v mariborski oblasti 2403, skupaj 5342, trgovskih točilcev pa je v ljubljanski oblasti 618 in v mariborski oblasti 348, skupaj 966. Največje takso za točenje po 1500 Din je plačalo 70 gostilničarjev in 97 trgovskih točilcev.

Vlada za gostilničarje.

Kakor je poročal »Trgovski list«, je bila začetkom tega meseca v Belgradu deputacija trgovskih točilcev, da bi ostala točilna pravica trgovcev v veljavi tudi po novem letu. Deputacija je bila pri notranjemu ministru **dr. Korošcu**, trgovinskemu ministru **dr. Spahu** in pri finančnem podtajniku **dr. Letiću**. Vse intervencije pa niso nič pomagale in **notranje ministrstvo** je izdalo pod št. 2371 ta-le odlok:

»Glasom sprememb in dopolnitev gostilniškega pravilnika od 28. nov. 1927 U br. 48.300 se ne smejo prodajati alkoholne pijače na drobno v bakalskih (špecerijskih) in tem sličnih trgovinah, v katerih se je po dosedanji praksi v nekaterih krajih vršilo.

V takih trgovinah se ima **takoj ustaviti vsako točenje alkoholnih pijač na drobno, a po 1. januarju 1929 morajo oblastva najstrožje uporabiti odgovarjajoče zakonske odredbe zoper vsakogar, kdor bi kljub omenjeni zabrani točil v takih obratovalnicah alkoholne pijače na drobno.**

Poleg pijač označenih v čl. 45 točka e) pravilnika sme se imejiteljev takih obratovalnic z ozirom na to, da se pripravlja tozadevna sprememba pravilnika, dopuščati tudi prodaja navadnih pijač le v zaprtih steklenicah in to pod sledečimi pogoji:

a) Steklenice se smejo polniti samo izven obratovalnice.

b) Pijača iz teh steklenic se ne sme točiti v obratovalnici, niti v odprtih ali zaprtih prostorih, kateri spadajo in se računajo k trgovini.

c) Zapiranje teh steklenic se mora vršiti na ta način predpisan v točkah 1—3 čl. 45-c pravilnika.

Trgovci torej ne bodo več mogli delati konkurence gostilničarjem in ena glavnih zahtev gostilničarjev je izpolnjena.

Treba pa tudi konstatirati, da je bil ta uspeh dosežen, ko je bila SLS v vladi.

Samostojnemu obrtniku ni mogoče prepovedati dela.

Ker je pri nas, zlasti po preobratu, smel v socialni politiki odločevati vsak, ki je znal glasno govoriti, smo tudi dobili take socialne zakone in uredbe, da se Bog usmili. Nekatero uredbo so bile tako nezmislne, da se sploh izražati niso mogle. Tako se je zgodilo, da je bil obtožen podeželski kovač, ker je kmetu zjutraj, predno je šel na delo, popravil voz. Dejali so, da je kršil delovni čas, ker se v mestu prične delati šele ob pol osmih zjutraj. Obtožba je bila tako glupa, da je moral biti kovač oproščen, ker ima pač dežela vse druge potrebe in zato tudi delovne razmere, ko mesto.

Pred kratkim pa se je pripetil precej sličen primer. Oblastna inspekcija dela v Ljubljani je namreč obsodila na podlagi zakona o zaščiti dela nekega samostojnega pekoveškega mojstra, ker je večkrat v nočeh od sobote na nedeljo pekel kruh. Proti obsodbi pa se je pekovski mojster pritožil na velikega župana, ki je tudi njegovi **pritožbi ugodil** in rzsodbo oblastne inšpekcije razveljavil iz teh razlogov:

»Uredba o odpiranju zapiranja trgovinskih in obrtnih obratovalnic z dne 3. maja 1928, »Uradni list« 167/51 je izdana na podstavi pooblastil § 6. in § 13. zakona o zaščiti delavcev, odnosno na podstavi člena 319. finančnega zakona za leto 1928/29, s katerim je bila izpremenjena določba § 13. zakona o zaščiti delavcev. Ta uredba ureja torej delavni čas za podjetja, označena v § 6. zakona o zaščiti delavcev, ako je v njih zaposleno pomožno osebje, in čas kdaj je odpirati in zapirati in sicer neglede na to, ali je v njih zaposleno pomožno osebje, ali ne.

Za preiskovanje in kaznovanje prestopkov omenjene ministrske uredbe, v kolikor se ta nanaša na delovni čas po-

možnega bsebjaja, so pristojne oblastne inšpekcije dela po zakonu o zaščiti delavcev.

Upravna oblastva I. stopnje so po zadnjem odstavku člena 319. finančnega zakona za leto 1928/29 pristojna za poslovanje radi vseh prekrškov predpisov omenjene uredbe, ki so izdani na podstavi člena 319. finančnega zakona (preje § 13. zakona o zaščiti delavcev), torej predpisov, ki se tičejo zgolj odpiranja in zapiranja trgovinskih in obrtnih obratovalnic.

Ker urejuje člen 40. ministrske uredbe nedeljsko delo v pekarnah in je bil torej ta člen izdan na podstavi § 6. zakona o zaščiti delavcev, niko upravna oblastva pristojna za preiskovanje in kaznovanje eventualnih prekrškov tega člena uredbe, temveč je oblastna inšpekcija dela in še ta le tedaj, ako se je ob prepovedanem času delalo s pomožnim osebjem.

Iz navedenih razlogov sem moral vašo razsodbo razveljaviti, ker niste bili pristojni za postopanje v pričujočem primeru.«

Komercializacija avstrijskih železnic.

Sedaj je minilo pet let, odkar so avstrijske železnice komercializirane. Prvo leto, ko so bile železnice komercializirane je bilo treba najti v državnem proračunu za kritje izdatkov 1912 milijard kron ali 71,7% vseh izdatkov. Tekom petih let pa se je tako racionalno gospodarilo in uprava je bila tako zelo izboljšana, da je bilo že leto 1925. zaključeno z dobičkom v višini 1,600.000 šilingov. Vsako leto je bil nato dosežen še večji dobiček. Leta 1926 je že znašal 9.400.000, leta 1927 pa že 28,300.555 šilingov ali nad 200 milijonov dinarjev.

Preje tako silno pasivne železnice so postale skoraj na mah aktivne, ko niso bile več v državni upravi. In pri tem niso bile tarife niti najmanje povišane. To je jasen dokaz, da državna uprava ni za železnice.

Tudi pri nas so železnice pasivne in vrhu tega vedno težje zmagujejo promet. Vsak hip zastaja promet in to zlasti težko občutijo slovenski rudarji in z

njimi tudi vse slovensko gospodarstvo. Kakor pa so že pri nas razmere, je gotovo, da ni pričakovati, da bi se razmere pri železnici pod državno upravo izboljšale.

Zato je najbolje, da se tudi Jugoslavija okoristi z avstrijsko izkušnjo in

da izvede komercializacijo železnic tako, kakor je to storila Avstrija. Je vendar preneumno, če tako velikanski kapital, kakor je naložen v železnicah, ne nosi nobenega dobička, temveč prinaša celo izgubo. Ni čuda, če pri takem gospodarstvu ne more priti do znižanja davkov.

Razno.

Pravilno! Sredi novembra je bila v Beogradu seja strokovne in parlamentarne komisije za oddajo notranjih del v novi Narodni skupščini. Komisija je soglasno sklenila, da imajo vsa dela, razven električne instalacije, centralne kurjave in telefona, izvršiti domače tvrdke. Vsi stroški za notranjo ureditev skupščine so proračunjeni na 50 milijonov dinarjev. V kritje teh stroškov najame vlada posojilo pri Drž. hipotekarni banki.

Ustanovitev obrtniške zbornice v Požegi. Požeški obrtniki so začeli akcijo, da se tudi v Požegi, kot v drugih mestih ustanovi obrtniška zbornica. Obrtniki so spoznali, da se morejo boriti proti šušmarstvu le, če se organizirajo. Samo tako pa bodo mogli braniti svoje interese.

Zakon o izenačenju trošarinske takse. V davčni upravi izdelujejo nov načrt zakona o izenačenju trošarinske takse. Verjetno je, da bo novi zakon v kratkem sprejet.

Taksa na užigalnike. Kakor poroča »Jugoslovanski Lloyd« je prejel šef finančne kontrole v Osijeku službeno sporočilo od uprave monopolov v Beogradu, da bo treba plačati takso na užigalnike samo od onih užigalnikov, ki so bili uvoženi v državo po 25. novembru. Vsi stari užigalniki pa morajo biti žigosani.

Kontrola kreditov. Začetkom prihodnjega leta prične poslovati pri Narodni banki poseben oddelek, ki bo kontroliral vse kredite, ki jih imajo posamezniki ali podjetja pri raznih denarnih zavodih. Tako bo ustvarjena jasna slika o plačilni sposobnosti dolžnikov, obenem pa bo preskrbljeno, da ne bodo dobivali kredite vedno le eni in isti ljudje.

Nabava tujih deviz in valut za osebne potrebe. »Službene Novine« objavljajo sklep finančnega ministra z dne 24. septembra, št. 8347, po katerem je dovoljena za osebne potrebe nabava tujih valut v svoti do 3000 Din mesečno brez posebnega dovoljenja generalnega inšpektorata finančnega ministrstva. Za nabavo je potrebna stalna letna legitimacija, ki jo izdaja tudi finančna delegacija v Ljubljani.

Ukinjenje viz za potovanje v Češkoslovaško do konca leta 1928. Češkoslovaško ministrstvo zunanjih del v Pragi je z odlokom z dne 26. septembra 1928 podaljšalo odpravo viz naših državljanov za potovanje v češkoslovaško do 31. decembra 1928. V veljavi ostaja še brezplačno vidiranje skupnih potnih konsignacij ter začasnih (passavant) potnih listov.

Ležarino za pakete. Vsled nepravilnega zaračunavanja ležarine s strani posameznih pošt je obvestilo poštno ministrstvo vse pošte, kako se zaračunava ležarina za poštna pakete. Ležarino se prične računati šele potem, ko je bil naslov obveščen o pošiljki. Ne računa pa se tudi za dan, ko je bil paket dvignjen.

Delovni čas pri telegrafih in telefonih. Ministrstvo pošte in telegrafa je z odlokom št. 40.757 z dne 4. oktobra t. l. odredilo, da ureja delovni čas pri telegrafih in telefonih Pravilnih o radnom vremenu pošta, telegrafa i telefona. Glede na to se mora, kolikor je ta pravilnih pri telegrafih in telefonih izpremenil delovni čas, ki ga predpisujeta pravilnika za telegrafsko in telefonsko službo, postopati po določilih omenjenega Pravilnika o radnom vremenu. Novo je samo to, da morajo telegrafi in telefoni, ki imajo službo do polnoči, to je N/2 službo od 7. do 24. ure, to službo opravljati vsak dan brez izjeme, torej tudi ob nedeljah in praznikih, in sicer neprestano od 7. do 24. ure. V smislu te odredbe je pri telegrafih in telefonih s službo »L« in »C« ob nedeljah, na državne praznike in praznike po čl. 4 omenjenega pravilnika določen delovni čas od 9. do 11. ure, vsi ostali telefoni in telegrafi pa opravljajo ob nedeljah in praznikih enako službo kakor ob delavnikih.

Ljubljanski sejmi za kožuhovino. Tudi starejši ljubljanski meščan se spominja na vsak prvi ponedeljek meseca januarja po Sv. Neži, ko so hodili lovci iz vseh krajev bivše Kranjske, Štajerske, Koroške, Primorja, Istre, Hrvatske in Dalmaacije po ljubljanskih ulicah z najraznovrstnejšo kožuhovino in jo nu-

Širite naše glasilo!

dili Ljubljčanom in došlim kupcem na prodaj. Zbirali so se po raznih ljubljanskih gostilnicah, pozneje na dvorišču Balkana in mešetarenja, prerekanja ter vpitja je bilo dovolj, kar je pokazovalo živahno kupčijo. Seveda pa je bil promet majhen, saj je šlo pri kupčiji navadno le za posamezne komade.

Meseca januarja l. 1925. pa je ta tradicionalni sejem že pokazal resno lice. Njegovo organizacijo je prevzela v svoje roke Uprava ljubljanskega velesejma s sodelovanjem Slovenskega lovskega društva v Ljubljani, odnosno Lovske zadruga in prenesla tržišče v svoje razstavne prostore. Z uspešno propagando je te sejme založila z veliko množino dobrega blaga, pridobila poleg domačih tudi inozemske kupce ter tako koncentrirala ponudbo in povpraševanje na eno mesto. Vsako leto od tedaj so se tu vršili ti sejmi, včasih tudi dva do trikrat za povrstjo v eni sezoni.

Letos se vrši ta običajni sejem sv. Neže za kožuhovino vseh vrst na sam praznik sv. Neže, v ponedeljek dne 21. januarja 1929. leta.

Tudi letos bo došlo mnogo resnih interesentov, domačih in inozemskih, zato je dolžnost vsakega zavednega lovca, predvsem pa članov Slovenskega lovskega društva, da pošlje vse to leto pridobljene kože »Divji koži« (Ljubljana-Velesejem), ker samo v slogi in medsebojni podpori je moč in zagotovilo čimboljšega uspeha.

Kože se sprejemajo že sedaj. Vsa pojasnila daje »Divja koža«, Ljubljana.

Nova tovarna v Mariboru. Splošna stavbna družba Maribor-Tezno bo postavila za svojo tovarno vijakov in zakonik, ki je bila dosedaj nameščena v delavnici za mostne konstrukcije, novo zgradbo.

Konferenca o hotelirstvu bo dne 28. in 29. t. m. v Crikvenici. Namen konference je najti pota za dvig tujskega prometa.

Nova tovarna olja je bilo otvorjena te dni v Leskovcu. To je že tretja tovarna, ki je bila to leto zgrajena v Leskovcu.

Vedno večja uporaba elektrike. Elektrarna na Fali je prejela l. 1923. za oddan tok 12,722.000 Din, l. 1924. 18 milijonov 571.000, l. 1925. 21, 819.000, leta 1926. 24,510.000 in l. 1927. 26,511.000 dinarjev. Uporaba elektrike v mariborski oblasti torej razveseljivo raste.

Elektrifikacija mesta Vinkovci bo v kratkem končana. Dogovor mestne občine s tvrdko Jugo Ganz je že potrjen od ministra za javna dela. Stroški centrale in omrežja so proračunani na 4 in pol milijona dinarjev.

Cene železu bodo zvišane. V Parizu se vrši mednarodna konferenca za določitev cen železa. Po vsej priliki bodo cene zvišane.

Uvozna carina na koruzo je v Albaniji vsled slabe žetve odpravljena.

Italijanski dolgovi Ameriki. Od leta 1923 pa do l. 1928. se je Italija zadolžila v Ameriki za 359,765.000 dolarjev ali 20 milijard dinarjev. V to vsoto pa niso všteti dolgovi, ki so jih naredili privatniki.

Rumunija. Gospodarski položaj Rumunije je vedno težji in to zaradi neugodne konjunktore in radi omejitve kreditov od strani bank. Dnevno naraščujoče število meničnih protestov je izpodkopalo zadnji ostanek zaupanja v solidnost rumunskega trgovstva. V drugi četrtini leta 1928 je število meničnih protestov naraslo na 20.067 v vrednosti 353 milijonov lejev, samo v mesecu juliju je bilo 6528 meničnih protestov v vrednosti 161 milijonov lejev, to je še enkrat več kot leta 1927. V teh številkah niso zapopadene menice glaseče se na tujo valuto, katerih vrednost znaša za prvih sedem mesecev 400 milijonov lejev. V prvih šestih mesecih so bili 120 trgovcem dani moratoriji in to pri skupnem

dolgu 1,3 milijarde lejev. Konkurz je bil razglašen nad 70 tvrdkami, katerih skupen pasivum znaša 700 milijonov lejev.

Trg aluminija. Že več časa se v boksita, ki ga rabimo pri produkciji aluminija. Evropa ima velike množine boksite, ki ga rabimo pri produkciji aluminija. Zlasti na Ogrskem je boksita toliko, da bo skoz desetletja na razpolago vsako leto tisoče in tisoče vagonov v eksport, čeprav imajo Ogri lastno tovarno aluminija. Se vidi, koliko ga je. Poleg Ogrske razpolaga z velikimi zalogami boksita zlasti Francija. Spričo teh dejstev se je višala produkcija aluminija vsako leto za 8500 ton, dočim izkazuje cin, ena najstarejših kovin, samo vsakoletni prirastek 2000 ton. Napredovanje aluminija je tudi vzrok, da so producenti bakra in cinka prisiljeni, da ščitijo z vsemi razpoložljivimi močmi s pomočjo kartelov ceno za omenjeni dve kovini. Zgodilo se bo morda, da bodo postale akcije za zaščito cen cina, cinka in bakra v nekaterih letih iluzorične, čeprav še ne takoj; izredno veliki razvoj aluminijeve industrije se ne da več ustaviti. Tudi pri nas v Jugoslaviji se nahajajo zadostne množine boksita za največjo domačo porabo.

Agitirajte in razširjajte naš tisk vsepovsod!

Obrtno kreditna zadruga

v Ljubljani

R. Z. Z. N. Z.

Pražakova ul. 3.

Sprejema hranilne vloge, daje posojila na zastave, odstopne računov, eskomptira menice itd. itd.

NAJBOLJ VARNA NALOŽBA DENARJA.

Kranjska hranilnica

v LJUBLJANI, ustanovljena l. 1820,

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun in obrestuje nevezano po 5%, **vezano pa na daljšo dobo in višje zneske po 6%, 6½% in celo 7%.**

Dovoljuje kredite proti vknjižbi na prvem mestu in menična posojila. Hranilnica izposoja **domače hranilnike** za zbiranje malih vlog.

Za vloge pri Kranjski hranilnici jamči ljubljanska oblast z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo.

Zunanjim vlagateljem se dajo na razpolago položnice poštne hranilnice, da morejo vlagati po pošti. Poslani zneski se lahko nalože na vložne knjižice, ki jih hranilnica hrani in izda o tem potrdilo.

Varno naložite svoj denar v

VZAJEMNI POSOJILNICI

V LJUBLJANI, POLEG HOTELA UNION

Obrestovanje najugodnejše.

Posojila proti vknjižbi na posestva, proti poroštvu i. t. d.

REMEC - COMP.

**LJUBLJANA - SHS
KERSNIKOVA ULICA št. 7.**

Prej

I. Bahovec nasl.

Tovarna na

**DUPLICI pri Kamniku
STOLARSTVO**

Upognjeno pohištvo.

Prešani furnirji za stole in mizarstvo.

Parketi. Rezani les.

Interurb. telefon:

Pisarna: Ljubljana 266. — Tovarna: Kamnik 4.

Telegrami:

Ljubljana Ingenieur Remec. — Kamnik Remec-Co.

**Mednarodna razstava Bruxelles 1925
odlikovanje Grand prix z zlato kolajno.**

Kreditno društvo Kranjske hranilnice

v Ljubljani, Knafljeva ulica 9

Ustanovljeno leta 1873.

daje trgovcem in obrtnikom kredite po najkulantnejših pogojih.

Račun pri čekovnem uradu v Ljubljani št. 10.680.
Telefon št. 2420.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

je edini slovenski zavarovalni zavod, ki zavaruje proti požarnim škodam poslopja, premičnine in poljske pridelke.

Sprejema življenska zavarovanja v vseh kombinacijah.